

AGUISÍN 1: Polasaí Raidió na Life um Chosaint Leanaí & Aosaigh Leochaileacha – Úsáid an Idirlín, Meán Shóisialta, Íomhánna, srl.

Leagan: 21 Feabhra 2019

Treoirínte maidir le Grianghrafadóireacht, Scannánaíocht agus Úsáid Íomhánna

D'fhéadfaí go mbeadh ábhair inní ann faoi na rioscaí atá ann go díreach nó go hindíreach do leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha ó ghrianghraif a úsáid ar shuíomhanna gréasáin agus i bhfoilseacháin eile. Is féidir grianghraif a úsáid chun leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha a shainaithint nuair atá faisnéis phearsanta i dteannta leis an ngrianghraf – seo X a chónaíonn in Y, ball den chlub Z, a bhfuil dúil acu i ngrúpa ceoil áirithe. Is féidir le faisnéis mar sin duine a chur faoi riosca ó dhuine ar mhian leo mealltóireacht a dhéanamh ar an leanbh, duine óg agus/nó aosach leochaileach sin. Chomh maith leis sin, is féidir inneachar an ghrianghraif a oiriúnú lena úsáid go míchuí.

Aithníonn Raidió na Life an gá atá ann le polasaí a fhorbairt maidir le húsáid íomhánna leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha ar ár suíomh gréasáin, ar na meáin shóisialta agus i bhfoilseacháin eile. Tá machnamh déanta againn ar na cineálacha íomhánna atá oiriúnach agus a léiríonn ár gcuid oibre go cuí, gan leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha a chur faoi riosca dochair méadaithe. Cinnteoidimid go gcuirtear tuismitheoirí / caomhnóirí / cúramóirí ar an eolas faoin bpolasaí seo. Nuair atáthar ag meas na rioscaí féideartha a bhaineann le híomhánna (bíodh siad ina ngrianghraif nó ina bhfíseáin) d'obair Raidió na Life a úsáid, is é an toisc is tábhachtaí le bheith ar an airdeall mar gheall air ná úsáid mhíchuí fhéideartha d'íomhánna leanaí, daoine óga agus/nó aosach/aosaigh leochaileach(a).

Trí fheasacht a mhéadú ar na rioscaí féideartha agus bearta cuí a dhéanamh is féidir féidearthacht na míúsáide íomhánna a laghdú.

Agus cinnidh á nglacadh ag Raidió na Life le híomhánna a úsáid i ngnó an stáisiúin, déanfaimid machnamh ar shlite le rioscaí a bhaineann le húsáid íomhánna a laghdú. Roinnt roghanna a dhéanfar machnamh orthu ó thaobh úsáid íomhánna de i ngnó an stáisiúin ná:

- Mainicíní nó léaráidí a úsáid más ag cur gníomhaíochta chun cinn ina bhfuil daoine óga nó aosaigh leochaileacha ag glacadh páirte, atáimid.
- Aghaidheanna dhaoine óga nó aosaigh leochaileacha a gheamhú in aon ghrianghraif nó físeáin a d'úsáidfimis.
- Gan chéad ainm agus sloinne dhuine óig ná aosaigh leochailigh a úsáid i ngrianghraf. Laghdaíonn sé seo an riosca ar aird mhíchuí gan iarraidh a fháil ó dhaoine lasmuigh (nó laistigh) de Raidió na Life.

Is cóir na treoracha seo a leanas a leanúint:

- Má úsáidtear ainm linbh agus/nó aosaigh leochailigh, ná húsáid a ngrianghraf.
- Má úsáidtear grianghraf, ná hainmnigh an leanbh, duine óg agus/nó aosach leochaileach.
- Iarr cead an linbh nó an duine óig, mar aon le cead a dtuismitheora/chaomhnóra lena n-íomhá a úsáid. I gcás aosaigh leochailigh, is féidir leis seo a bheith níos casta, ag brath ar leibhéal féinriar an duine. Ba chóir, mar sin féin a gcead a lorg lena n-íomhá a úsáid, agus – nuair is cuí – cead a gcúramóra a iarraidh chomh maith. Cinntíonn sé seo go bhfuil daoine ar an eolas maidir leis an gcaoi a bhfuil na híomhánna díobh le húsáid ag Raidió na Life. Bealach amháin leis seo a bhaint amach ná cead le híomhánna de dhaoine a úsáid a lorg ar fhoirm cheadaithe an linbh, an duine óig agus/nó an aosaigh leochailigh.
- Ná húsáid ach íomhánna de leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha atá gléasta go cuí chun an riosca a bhaineann le húsáid mhíchuí a laghdú. Maidir leis an inneachar féin tá sé deacair a shonrú céard go díreach atá cuí ach is léir go bhfuil riosca mí-úsáide féideartha i bhfad níos mó ag baint le

gníomhaíochtaí áirithe (i.e. snámh, gleacaíocht agus ócáidí faoin aer, cé go mb'fhéidir nach mbeadh a leithéid seo de ghníomhaíochtaí i gceist ró-mhinic nó in aon chor mar chuid d'obair Raidió na Life) ná mar a bhaineann le hócáidí eile. Le haon ghníomhaíochtaí mar seo is cóir d'inneachar an ghrianghraif díriú ar an ngníomhaíocht agus ní ar leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha faoi leith, agus is cóir íomhánna den aghaidh iomlán agus den chorp a sheachaint. Mar shampla, bheadh leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha i linn snámha cuí nó, más ar thaobh na linne atá siad, ón gcoim nó ón ngualainn suas.

- Is cóir a thuairisciú don Oifigeach um Chosaint Leanaí má úsáidtear íomhánna míchuí, agus leanfaidh sé/sí ar nósanna imeachta um chumhdach agus féadfaidh siad an cás nó na cásanna a atreorú chuig gníomhaireachtaí reachtúla.

Glacfaidh Raidió na Life céimeanna le bheith coinsiasach faoi:

- Aontú ar céard iad **na cineálacha íomhánna atá cuí agus sábháilte** le hobair Raidió na Life a léiriú go físiúil ar an idirlíon agus ar mheáin eile, mar shampla nuachtlitreacha, irisí, físeáin, clár theilifíse, preaseisiúintí agus eile.
- Machnamh a dhéanamh i gcónaí ar na **bealaigh** ina n-úsáidimid / ina n-úsáidimid íomhánna de leanaí, daoine óga agus aosaigh leochaileacha.
- Níos mó imeachta inmheánacha a bhunú maidir le híomhánna cuí a) **a roghnú** agus b) **a úsáid** d'aon cheann de na spriocanna nó na meáin thuasluaite.
- Níos mó machnaimh a dhéanamh i gcás íomhánna de leanaí, daoine óga agus/nó aosach leochaileach a úsáidtear ar an suíomh gréasáin.

Grianghrafadóireacht / Scannánaíocht ag Ócáidí

Le rioscaí a bhaineann le grianghrafadóireacht / scannánaíocht le linn ócáidí agus/nó gníomhaíochtaí dár gcuid a mhaolú a oiread agus is féidir, déanfaidh Raidió na Life:

- treoir achomair shoiléir (m.sh. 1 x leathanach A4) a thabhairt do ghrianghrafadóirí maidir lena mheastar a bheith cuí i dtaobh inneachar agus iompraíocht;
- a iarraidh go gcaithfidh an grianghrafadóir oifigiúil aitheantas i gcónaí;
- a oiread agus atá praiticiúil, a chur in iúl do leanaí, daoine óga, aosaigh leochaileacha agus tuismitheoirí/caomhnóirí go mbeidh grianghrafadóir i láthair ag ócáid - má tá sé sin ar eolas ag Raidió na Life roimh ré - agus a chinntiú go dtoilíonn siad le físeáin nó grianghraif a ghlacadh nó a fhoilsiú
- gan rochtain gan mhaoirseacht a cheadú le leanaí, daoine óga nó aosaigh leochaileacha
- gan seisiúin ghrianghrafadóireachta a cheadú ina bhfuil duine amháin (i.e. grianghrafadóir) le duine amháin (i.e. leanbh / aosach leochaileach) agus gan aon duine eile ina dteannta
- gan toiliú do sheisiúin ghrianghrafadóireachta nó iad a cheadú taobh amuigh d'ócáidí eagraithe agus gan iad a cheadú ag baile an linbh nó an aosaigh leochailigh;
- a chinntiú más mian le tuismitheoir(i)/caomhnóir(i)/cúramóir(i) grianghraf nó físeán a ghlacadh ag ócáid go gcuirimid iad siúd ar an eolas chomh maith faoina bhfuilimid ag súil leis (m.sh. 1 x leathanach A4 cosúil leis an gceann a thabharfaí do ghrianghrafadóirí);
- foláireamh a thabhairt do thuismitheoirí/caomhnóirí/cúramóirí agus lucht féachana/lucht tinrimh gur féidir iarmhairtí diúltacha a bhaint le híomhánna a chomhroinnt a bhaineann le heolas faoina leanaí/daoine óga/aosaigh leochaileacha nó faoi leanaí dhaoine eile ar mheáin shóisialta (Facebook, Twitter, Instagram srl) – agus gur chóir a bheith cúramach faoi chlibeáil;
- a chur in iúl do leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha agus do thuismitheoirí/caomhnóirí/cúramóirí má tá ábhair inmí acu gur chóir dóibh iad seo a thuairisciú do bha(i)ll foirne;
- aon duine a bhfuil ábhair inmí acu maidir le grianghrafadóireacht a mheasann siad í a bheith míchuí nó a chuireann isteach orthu a spreagadh len iad seo a thuairisciú do bhainisteoir na

hócaíde / ball nó baill foirne Raidió na Life atá i láthair agus déanfar iad seo a thaifeadh ar an gcaoi chéanna le haon ábhar imní eile maidir le cumhdach leanaí agus aosaigh leochaileacha.

Íomhánna/Teachtaireachtaí Gáirsiúla

D'fhéadfadh aon agus gach cás lena mbaineann cruthú, dáileadh nó seilbh íomhánna gáirsiúla de leanaí nó daoine óga a bheith coiriúil agus ba chóir iad a thuairisciú don Garda Síochána.

Má fhaigheann ba(i)ll foirne/saorálaí(the) íomhá gháirsiúil de leanbh/duine óg caithfidh siad seo a thuairisciú láithreach don Oifigeach um Chosaint Leanaí, a dhéanfaidh teagmháil leis na Gardaí.

Ná scrios an íomhá ach níor chóir duit i gcúinse ar bith an íomhá a shábháil d'aon ghnó (m.sh. é a íoslódáil d'aon ghnó chuig do ríomhaire nó do ghuthán póca) nó í a chur chuig duine eile (fiú an tOifigeach um Chosaint Leanaí) agus ná taispeáin d'aon duine eile í nó féadfaidh coir a bheith á déanamh agat. Tabharfaidh na Gardaí treoir ar cad atá le déanamh leis an íomhá tar éis dóibh í a athbheithniú. Má fhaigheann ba(i)ll foirne/saorálaí(the) íomhá nó teachtaireacht gháirsiúil ó aosach leochaileach a casadh orthu trína gcuid oibre le Raidió na Life, ba chóir dóibh seo a thuairisciú don Oifigeach um Chosaint Leanaí. Ná sábháil aon íomhánna nó d'fhéadfadh coir a bheith á déanamh agat. Má fhaigheann ba(i)ll foirne/saorálaí(the) íomhá gháirsiúil ó leanbh/duine óg caithfidh siad seo a thuairisciú láithreach don Oifigeach um Chosaint Leanaí. I ngach cás, ba chóir duit rúndacht a choinneáil agus gan ach an tOifigeach um Chosaint Leanaí nó daoine ábhartha eile a chur ar an eolas.

Treoracha maidir le Meáin Shóisialta, Téacs, agus Ríomhphost

Aithníonn Raidió na Life gur uirlis thábhachtach iad na meáin shóisialta, teachtaireachtaí téacs agus ríomhphost le cumarsáid a dhéanamh lenár n-éisteoirí, ár gcraoltóirí agus ár saorálaithe, agus an pobal uile gur mian linn dul i dteagmháil leo. Tá daoine óga i measc an ghrúpa seo.

Cuireann úsáid na meán sóisialta, teachtaireachtaí téacs agus ríomhphost le cumarsáid a dhéanamh le daoine le leochaileacht an úsáideora seirbhíse agus na mball foirne/saorálaithe a bhíonn á n-úsáid, araon.

Aithníonn Raidió na Life go n-áirítear ar na rioscaí um chumhdach do dhaoine óga agus aosaigh leochaileacha:

- rochtain mhíchuí ar shonraí pearsanta, iad a úsáid nó iad a chomhroinnt (e.g. ainmneacha, uimhreacha fóin póca);
- teagmháil gan iarraidh le leanaí, daoine óga agus/nó aosaigh leochaileacha ag daoine fásta a bhfuil drochrún acu;
- bulaíocht trí théacs nó tríd an idirlíon ag comhaoisigh;
- ábhair ghránna nó míchuí ar bhealach eile a bheith curtha chucu;
- bulaíocht ar líne ag comhaoisigh;
- mealltóireacht le haghaidh mí-úsáid ghnéasach;
- teagmháil dhíreach agus mí-úsáid féin.

Do bhaill foirne/saorálaithe áirítear ar rioscaí a bhaineann le cumhdach:

- míchiall a bhaint as a gcumarsáid le leanaí/daoine óga/aosaigh leochaileacha;
- imscrúdú féideartha (inmheánach nó ag údarais reachtúla);
- gníomh smachta féideartha.

Meáin Shóisialta

Ní gá cead a thabhairt do bhaill foirne/saorálaithe meáin chumarsáide a úsáid ar chúiseanna pearsanta amháin ach bí eolach, le do thoil, go bhfuil tú i ról iontaoibhe, go bhféadfar go mbreathnófar ort mar ambasadóir do Raidió na Life – fiú lasmuigh d'uaireanta oibre agus lasmuigh den láthair oibre, agus i suíomhanna éagsúla – suíomhanna ar líne san áireamh – agus go gcomhairlítear duit a bheith san airdeall.

Is dea-chleachtas é glacadh leis go bhfuil gach rud a scríobhann tú ar líne buan agus gur féidir le haon duine breathnú air am ar bith. Chomh maith leis sin, glac leis gur féidir gach rud a rianú ar ais chugat go pearsanta, chomh maith le do chomhghleacaithe, nó chuig Raidió na Life mar d'fhostóir.

Caithfear úsáid mhíchuí na meán sóisialta ar nós cibearbhulaíocht nó gnéastéacsáil a thuairisciú láithreach don Oifigeach um Chosaint Leanaí. Má dhírítear eachtra mar seo ar an Oifigeach um Chosaint Leanaí caithfidh siad sin a chur in iúl don Leas-Oifigeach um Chosaint Leanaí láithreach.

Ba chóir do bhaill foirne/saorálaithe a chinntiú nach bhfuil aon ní dá leanas ina n-inneachar nó i naisc go hinneachar eile:

- Ráitis chlúmillteacha, aithiseacha, bhulaíochta nó chiapthacha
- Sáruithe ar chóipcheart agus ar chosaint sonraí
- Ábhar de chineál mídhleathach
- Tagairtí gnéasacha gránna
- Teanga mhí-chuí

Moltar do bhaill foirne/saorálaithe a chinntiú go bhfuil socruithe imleora príobháideachais i bhfeidhm acu ar a gcuntais phearsanta ar líne le rochtain a shrianadh ar ghrianghraif, faisnéis phearsanta, ráitis faoi dhaoine eile, cairde, agus leantóirí do na daoine cuí.

Moltar do bhaill foirne agus do shaorálaithe a bpríobháideachas a chosaint ar líne. Ba chóir do bhaill foirne/saorálaithe smaoineamh go cúramach faoi cé a dtugann siad rochtain dóibh ar a bhfaisnéis phearsanta ar líne.

Ba chóir do bhaill foirne/saorálaithe a chinntiú go bhfuil idirdhealú soiléir ann idir aon phróifílí pearsanta agus profiisiúnta atá acu ar na meáin shóisialta agus ar líne go ginearálta.

Teagmháil le Leanaí/Daoine Óga

Níor chóir do bhaill foirne/saorálaithe leanaí nó daoine óga nó aosaigh leochaileacha a chostar orthu trína gcuid oibre le Raidió na Life a leanúint ar líne nó cairdeas a dhéanamh leo. Má fhaigheann siad iarratas ar chairdeas mar seo ó leanbh/duine óg/aosach leochaileach níor chóir dóibh glacadh leis an iarratas agus ba chóir dóibh seo a thuairisciú don Oifigeach um Chosaint Leanaí. I gcomhthéacs pearsanta, chomhairleodh Raidió na Life do bhaill foirne/saorálaithe gan cairdeas a dhéanamh le leanaí nó daoine óga ná iad a leanúint ar mheáin shóisialta ach amháin má tá a dtuismitheoirí ar an eolas faoi agus má thoilíonn a dtuismitheoirí.

Má tá cuntas poiblí meáin shóisialta ag baill foirne/saorálaithe nach bhfuil smacht acu ar na leantóirí dó (i.e. Twitter, Instagram) ba chóir do bhaill foirne/saorálaithe a bheith aireach, mar atá luaite faoin rannóg 'Meáin Shóisialta' thuas, go bhfuil tú i ról iontaoibhe, go bhféadfar go mbreathnófar ort mar ambasadóir do Raidió na Life – fiú lasmuigh d'uaireanta oibre agus lasmuigh den láthair oibre, agus i suíomhanna éagsúla – suíomhanna ar líne san áireamh – agus nach mór é seo a ghlacadh san áireamh agus tú ag póstáil ábhair ar líne nó ag scríobh aon rud ar líne.

Is dea-chleachtas é glacadh leis go bhfuil gach rud a scríobhann tú ar líne buan agus gur féidir le haon duine breathnú air am ar bith. Chomh maith leis sin, glac leis gur féidir gach rud a rianú ar ais chugat go pearsanta, chomh maith le do chomhghleacaithe, nó chuig Raidió na Life mar d'fhostóir.

Níor chóir do bhaill foirne/saorálaithe:

- teachtaireachtaí príobháideacha ar na meáin shóisialta a úsáid le heolas oifigiúil faoi ghníomhaíochtaí Raidió na Life a chur in iúl nó le socruithe oibre a dhéanamh;
- glacadh le hiarratais ar chairdeas nó leanúint taobh amuigh de théarmaí líonraí sóisialta (i.e. faoi 13 bliana d'aois do Facebook);
- tús a chur le comhrá i dteachtaireacht phríobháideach le leanbh nó duine óg nó aosach leochaileach a chas orthu trí Raidió na Life. Má fuair siad iarratas ar chairdeas mar seo ó leanbh/duine óg/aosach leochaileach níor chóir dóibh freagairt don teachtaireacht agus ba chóir dóibh seo a thuairisciú don Oifigeach um Chosaint Leanaí.

Teachtaireachtaí téacs agus ríomhphoist

Leis an riosca um chumhdach leanaí agus aosáigh leochaileacha a bhaineann le teachtaireachtaí téacs (feidhmchláir ar nós WhatsApp srl. san áireamh) nó ríomhphoist a úsáid:

- is cóir d'eagraíochtaí bearta a dhéanamh chun a aithint cén áit a bhfuil nó cén uair a bhfuil téacsáil nó ríomhphost ag teastáil chun cumarsáid a dhéanamh le leanaí, daoine óga agus/nó aosáigh leochaileacha agus nósanna imeachta ábhartha a fhorbairt chun fónamh ar riachtanais ar leith gach eagraíochta;
- caithfidh ríomhphost a chuirtear **é a dhéanamh soiléir** don leanbh/aosach leochaileach a fhaigheann é **gurb é Raidió na Life a chuir an teachtaireacht**, seachas go díreach an seoladh ríomhphoist foinseach nó ainm duine a thabhairt;
- caithfear toiliú tuismitheora a fháil sula gcuirtear aon teachtaireacht téacs nó ríomhphoist chuig leanaí. Caithfear an rogha a thabhairt do thuismitheoirí/caomhnóirí/cúramóirí a bheith cóipeáilte isteach (ríomhphost) nó curtha san áireamh in aon teachtaireachtaí a fhéadfar a chur chuig leanaí/aosáigh leochaileacha;
- caithfidh úsáideoirí sheirbhísí d'aoisigh leochaileacha toiliú le téacs nó ríomhphoist a fháil. Mura bhfuil an cumas ag an aosach leochaileach le toiliú ba chóir seo a fháil ó thuismitheoir/caomhnóir/cúramóir. I gcásanna mar seo na chóir an rogha a thabhairt do thuismitheoirí/caomhnóirí/cúramóirí a bheith cóipeáilte isteach (ríomhphost) nó curtha san áireamh in aon teachtaireachtaí a fhéadfar a chur chuig an aosach leochaileach;
- ba chóir eolas a thabhairt do thuismitheoirí/caomhnóirí/cúramóirí agus do bhaill foirne/saorálaithe maidir le teachtaireachtaí téacs míchuí de réir Pholasaí Raidió na Life um Chosaint Leanaí & Aosáigh Leochaileacha;
- ba chóir gach uimhir fóin agus/nó seoladh ríomhphoist a stóráil i gcaibinéad slán faoi ghlas nó ar chóras leictreonach faoi chosaint pasfhocail nach bhfuil rochtain air ach ag na baill foirne/saorálaithe is gá chun téacs nó ríomhphost a chur chuig na saorálaithe;
- ba chóir nach mbainfeadh inneachar teachtaireachtaí ach le gnó/gníomhaíochtaí Raidió na Life.
- níor chóir aon teanga ná aon íomhá (bíodh sé ina phictiúr nó ina ghriangraif nó ina fhíseán nó eile) ghránna, mhaslach nó mhíchuí a bheith sna teachtaireachtaí téacs riamh agus caithfear aire a thabhairt aon ró-chairdeas nó teanga arbh fhéidir an chiall chontráilte nó míthuiscint a bhaint aisti a sheachaint;
- níor chóir saorálaithe ar leanaí nó aosáigh leochaileacha iad a spreagadh le téacsáil ar ais; b'fhearr é a úsáid mar mhodh cumarsáide aon bhealaigh;
- ba chóir saorálaithe ar leanaí nó aosáigh leochaileacha iad a chur ar an eolas, má thograíonn siad nó más gá dóibh téacs a chur chuig ionadaithe Raidió na Life, gur chóir dóibh a chinntiú nach mbaineann ábhar teachtaireachtaí ach le nithe a bhaineann le gnó/gníomhaíochtaí Raidió na Life agus gur cheart

dóibh a dtuismitheoirí/caomhnóirí a chur ar an eolas go bhfuil téacs(anna) á seoladh acu chuig ionadaithe Raidió na Life agus gur cheart dóibh iad a chur ar an eolas faoi ábhar an téacs/na dtéacsanna.

- ba chóir an deis a thabhairt do gach saorálaí tarraingt siar óna thuilleadh teachtaireachtaí téacs a fháil – **chomh fada agus go bhfuil sé praiticiúil**. B'fhéidir go mbeadh cásanna nuair a dhéanfadh an bhainistíocht cinneadh go bhfuil sé riachtanach grúp-théacs a sheoladh amach ón stáisiún agus nach mbeadh sé cuí an rogha a thabhairt do shaorálaithe gan é a fháil – i.e. fógra faoin stáisiún a bheith dúnta; fógraí tábhachtacha faoi rialacha craolacháin (go háirithe ag amanna ar leith ar nós reifrinn, toghcháin srl.) nó rialacha tí gur gá do gach saorálaí a leanúint, srl.;
- déanfar machnamh ar thús a chur le polasaithe um nósanna imeachta smachta na heagraíochta má tharlaíonn aon sárú ar na treoirlínte seo, lena n-áirítear comhairliúchán le heagraíochtaí reachtúla nó atreorú chucu má thagann comharthaí chun solais ar ghníomhaíocht mhídhleathach (e.g. mealltóireacht le haghaidh mí-úsáide).